monumenten inventarisatie project Zeeland

gemeentebeschrijving

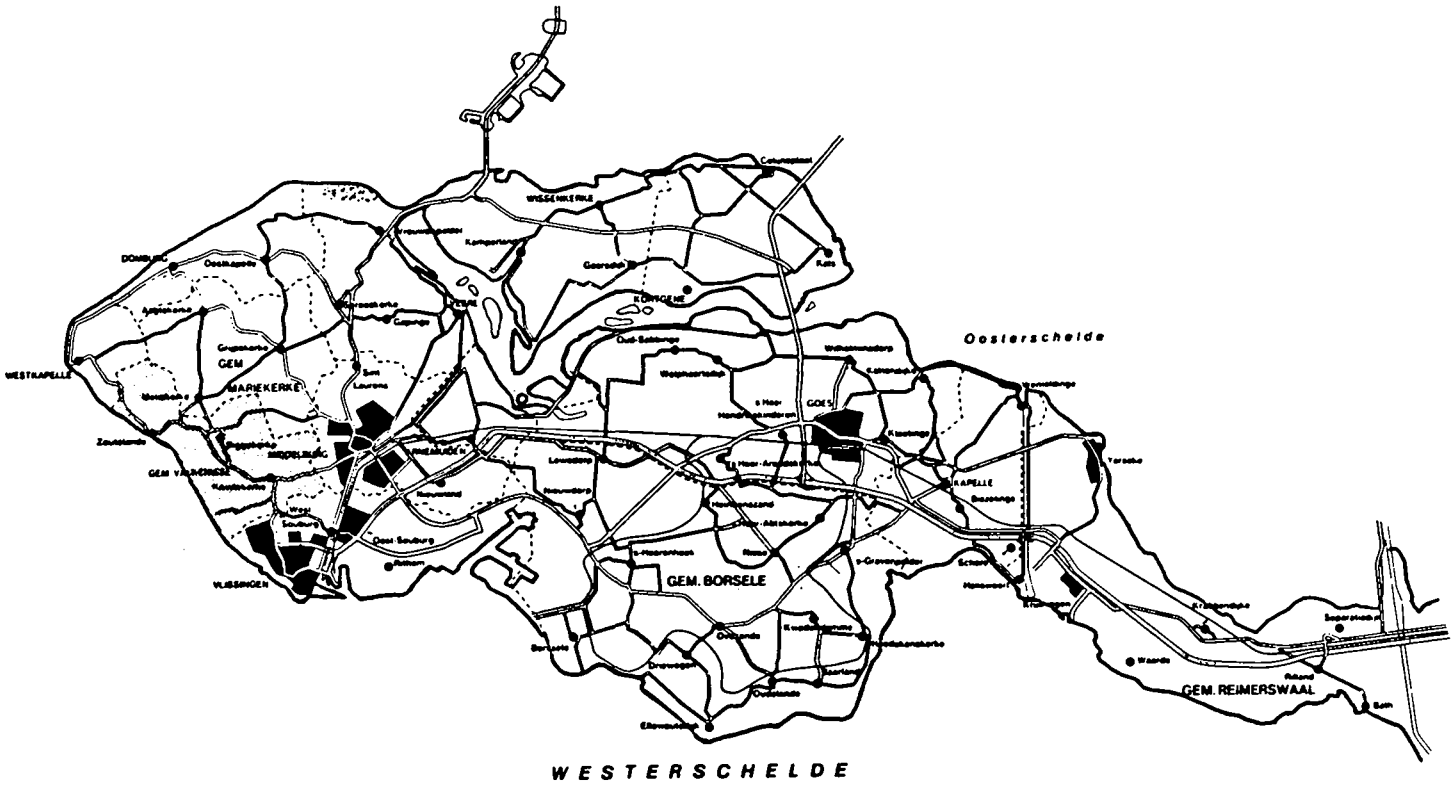

valkenisse

(1994)

B.I. Sens

INHOUDSOPGAVE

		Blz.
VOORWOORD		5
1.	INLEIDING	7
2.	BODEMGESTELDHEID	7
3.	GRONDGEBRUIK	8
4.	INFRASTRUCTUUR	8
4.1	Wegen	8
4.2	Waterwegen	8
4.3	Tramwegen	9
4.4	Militaire infrastructuur	9
5.	NEDERZETTINGEN	9
5.1	Algemeen	9
5.2	Ontwikkeling per nederzetting	10
5.2.1	Biggekerke	10
5.2.2	Koudekerke	10
5.2.3	Zoutelande	11
5.2.4	Buitengebied	11

LITERATUURLIJST

ADRESLIJST VAN GEINVENTARISEERDE OBJECTEN EN COMPLEXEN

TYPOLOGIE

AFBEELDINGEN

VOORWOORD

Wat is het Monumenten Inventarisatie Project?

Door het rijk is in samenwerking met de provincies en de vier grote steden een project ontwikkeld dat als doel heeft de inventarisatie van jonge bouwkunst en stedebouw in Nederland. "Jonge" betekent hier: tot stand gekomen in de periode midden 19e eeuw - Tweede Wereldoorlog.
De verkregen gegevens worden landelijk verzameld en verwerkt. Ze kunnen dienen als uitgangspunt voor verder onderzoek en voor het te voeren beleid van rijk, provincies en gemeenten. Ze bestaan uit regio- en gemeentebeschrijvingen en uit de inventarisatieresultaten (veldwerk).

Regiobeschrijving

De inventarisatie wordt per provincie (of grote stad) gebiedsgewijs aangepakt. Daartoe is de provincie Zeeland in drie werkgebieden verdeeld, namelijk Midden-Zeeland, Noord-Zeeland en Zeeuwsch-Vlaanderen.
Per gebied wordt eerst een regiobeschrijving gemaakt, met daarin een beschrijving van de historische en ruimtelijke ontwikkelingen in de periode ca. 1850 - 1945. Bij de beschrijving wordt globaal aandacht besteed aan de algemeen historische aspecten van bestuurlijke, landschappelijke, sociaal-economische en geografische aard.

Gemeentebeschrijving

Met behulp van de regiobeschrijving vindt nader onderzoek plaats per gemeente en per kern. In eerste instantie gebeurt dit op basis van literatuurstudie en vergelijkend kaartonderzoek. De resultaten hiervan worden aangevuld met gegevens uit de object- en complexinventarisatie. Het onderzoek leidt tot een korte beschrijving van de kernen per gemeente en de historische en ruimtelijke ontwikkeling daarvan, waarbij aandacht wordt besteed aan algemeen historische aspecten van onderwerpen die ook bij de regiobeschrijving zijn behandeld (zie boven).
Met behulp van (voornamelijk) historisch kaartmateriaal wordt inzicht gegeven in de ruimtelijke ontwikkelingen.
Wanneer een kern in de betrokken periode belangrijke functionele en stedebouwkundige ontwikkelingen heeft doorgemaakt, wordt er bovendien een overzichtskaart toegevoegd van deze ontwikkelingen met een typologie van de uitbreidingen.
De regio- en gemeentebeschrijvingen vormen de basis voor het veldwerk. Het veldwerk bestaat uit inventarisaties van objecten, complexen en stedebouwkundige structuren, die voor de periode belangrijk en/of kenmerkend of juist bijzonder zijn. Aan de gemeentebeschrijvingen is een adreslijst van geïnventariseerde objecten en complexen toegevoegd.

1. INLEIDING

De gemeente Valkenisse ligt op Walcheren en heeft een oppervlakte van 2.960 ha.
De gemeente grenst in het noorden aan de gemeente Mariekerke, in het oosten aan de gemeente Middelburg en Vlissingen, in het zuiden aan de Noordzee en in het noordwesten aan de gemeente Westkapelle (afb. 1).
Bij de gemeentelijke herindeling op Walcheren in 1966 zijn Biggekerke, Zoutelande en Koudekerke als zelfstandige gemeenten opgeheven. De gemeente bestaat uit de dorpen Biggekerke, Koudekerke en Zoutelande en verschillende buurtschappen.

2. BODEMGESTELDHEID

Walcheren bestond in de 12e eeuw uit één polder, die in één keer bedijkt was (afb. 2). Van oudsher waren het de hooggelegen gebieden of ruggen, die voor bewoning gebruikt werden. Deze ruggen waren reeds vóór de bedijking in de 12e eeuw ontstaan.
De bodemkundige opbouw van het gemeentelijk gebied werd ondermeer bepaald door poelgronden, kreekruggronden en overgangsgronden van het oudland en door het duinlandschap.
De zeewerende duinen van het duinlandschap bevonden zich langs de kust. Zij bestonden uit duinzandgronden van het natuurlijk landschap, duinzandgronden en vervlogen duinzandgronden. Tussen Westkapelle-Zoutelande-Vlissingen bevond zich de hoogste duingordel op Walcheren (hoogste punt ± 47 meter + NAP).
Achter de duinen bevonden zich de hoger gelegen kreekruggronden met daartussen als uitgestrekte gebieden de poelgronden, die door het inklinken van de veengrond lager waren komen te liggen.

Door de lage ligging van een groot deel van het gebied, traden er dikwijls hoge grondwaterstanden op.
Ter bestrijding hiervan had de mens op Walcheren al vroeg voor kunstmatige afwatering gezorgd via slootjes naar sprinken (grote watergangen), vervolgens naar het Kanaal door Walcheren (1872) en vervolgens naar de zee. Het zuidwestelijk deel van Walcheren werd via de Westersluis bij Vlissingen (1869) ontwaterd. In 1929 werd bij Middelburg het gemaal "Boreel" in gebruik gesteld, waardoor de afwatering van Walcheren bewesten het kanaal sterk verbeterde.
In de kommen was een fijnmazig stelsel van slootjes aanwezig, die aansloten op relatief kronkelige hoofdwatergangen.

In 1944 stroomde ten gevolge van het dijkbombardement de polder Walcheren onder water. Na de drooglegging vond de ruilverkaveling Walcheren plaats, waarbij het micro-reliëf van onder andere gemoerde gronden, kleine kreekruggen, kreekbeddingsgronden en dergelijke grotendeels verloren ging door egalisatie.

3. GRONDGEBRUIK

De kreekruggronden werden voornamelijk als bouwland gebruikt. Op de poelgronden kwamen voornamelijk graslanden (weiden en hooilanden) voor. De duinzandgronden van het natuurlijke landschap waren ongeschikt voor de landbouw en de mens liet ze dan ook links liggen als "woeste gronden". De duinzandgronden en vervlogen duinzandgronden werden wel grotendeels ontgonnen.
Als gevolg van verbetering van de ontwatering kwam er, ten koste van het grasland, steeds meer bouwland tot stand. Na de inundatie van 1944 werd de strook Zoutelande-Vlissingen van een manteling voorzien.
De ontgonnen duinzandgronden kenden een relatief kleinschalige percelering.
In het oudland werden de perceelsvormen hoofdzakelijk bepaald door de fysisch-geografische omstandigheden. Hier was een onregelmatige blokpercelering karakteristiek. Bij de herverkaveling na de inundatie werden de percelen op de duinzandgronden vergroot. Eveneens nam in het oudland de perceelsgrootte in de kommen toe.
Op de ontgonnen duinzandgronden en op de kreekruggronden respectievelijk de oude kleiplaatgronden van het oudland werd plaatselijk de percelering extra benadrukt door perceelsrandbeplantingen. Een dicht net ontstond er in de kuststrook tussen Westkapelle-Zoutelande-Vlissingen.

4. INFRASTRUCTUUR

4.1 Wegen

De landwegen liepen meestal op of langs de hoge ruggen en dijken. In het oudland hadden de wegen een grillig verloop. Na de inundatie van 1944 werden sommige bochten gemakkelijker gemaakt door bochtafsnijdingen en werden wegen verbreed.
Rond het midden van de 19e eeuw werden verschillende verbindingswegen tussen de dorpen bestraat, onder andere de weg van Koudekerke naar Biggekerke, van Koudekerke naar Middelburg en van Koudekerke naar Vlissingen. De weg van Biggekerke naar Zoutelande werd pas in de 20ste eeuw bestraat en was daarvóór een grintweg.

4.2 Waterwegen

In het gemeentelijk gebied bevond zich een stelsel van sprinken en watergangen die dienden voor de afwatering. Deze waterwegen hebben ook een functie gespeeld bij het vervoer per boot.
Als onderdeel van de verdedigingslinie Landfront Vlissingen, werd in de Tweede Wereldoorlog een tankgracht gegraven, die ondermeer de huidige gemeente Valkenisse doorkruiste. Een groot deel van deze gracht werd na de Tweede Wereldoorlog tot watergang vergraven.

4.3 Tramwegen

In 1906 werd de stoomtram Middelburg-Koudekerke-Biggekerke-Westkapelle-Domburg en Koudekerke-Vlissingen geopend. De tramlijn liep over de kreekruggen of aan de voet ervan. Deze lijn werd geëxploiteerd door de "Stoomtram Walcheren" (SW), die kantoor hield in Koudekerke. Deze Stoomtram heeft veel bijgedragen tot de ontwikkeling van het platteland, dat meer uit zijn isolement werd verlost.
Het passagiersvervoer, dat zich eigenlijk nooit ontwikkeld had zoals men gehoopt had, voornamelijk omdat de haltes te ver buiten de dorpen lagen en vanwege de concurrentie van het busvervoer, nam in de jaren dertig nog meer af. Het goederenvervoer liep beter, maar in 1937 werden de lijnen ook hiervoor gesloten.
Er zijn nog enkele haltegebouwtjes uit het begin van deze eeuw over. Het oud tramlijntracé is plaatselijk nog aanwezig als weg.

4.4 Militaire infrastructuur

In het gemeentelijk gebied bevinden zich Duitse bunkers uit de Tweede Wereldoorlog, die behoorden tot de verdedigingslinie Landfront Vlissingen. Ook een groot deel van de natte tankgracht is over (zie 4.2).
In de duinen bevinden zich bunkers uit de kustbatterij, maar deze zijn grotendeels onder het zand bedolven. Zij zijn eveneens in de Tweede Wereldoorlog gebouwd.

5. NEDERZETTINGEN

5.1 Algemeen

De dorpen Koudekerke en Biggekerke liggen in het binnenland en Zoutelande is een kustplaatsje.
De buurtschapjes Boudewijnskerke, Sint Janskerke en Werendijke zijn voormalige parochies.
Boudewijnskerke vertoonde vóór de Tweede Wereldoorlog nog iets van een ringvormige structuur.
Sint Janskerke lag aan het oude stoomtramtracé. Boudewijnskerke, Sint Janskerke en Krommenhoeke worden gerekend tot de zogenaamde "Wüstungen" (een nederzetting die momenteel nog uit enkele huizen en/of bedrijven bestaat maar vroeger (meestal) een grotere omvang heeft gehad (naar A.P. de Klerk)). De buurtschapjes Dishoek en Groot- en Klein Valkenisse liggen vlak achter de duinen tussen Zoutelande en Vlissingen.
Zie voor de bevolkingsontwikkeling in de periode 1850-1945 onderstaande tabel.

Inwonertal

	1849	1899	1945	1993
Biggekerke	515	677	504	873
Koudekerke	1.300	2.269	2.003	3.681
Zoutelande	536	669	776	1.488

5.2 Ontwikkeling per nederzetting

5.2.1 Biggekerke

Het overwegend agrarische ringdorp Biggekerke (afb. 3 en 8) bezat in 1865 bebouwing rondom de vrij rechthoekige "ring" en naar het zuiden, aan de weg richting Koudekerke, de Dorpsstraat. De bebouwing aan deze straat verdichtte zich vanaf het einde van de 19e eeuw en ontwikkelde zich aan weerszijden tot lintbebouwing, die voornamelijk bestond uit boerenwoningen van hetzelfde type met schuren op de achtererven. De meeste panden volgden niet het verloop van de weg volgens een rooilijn, maar werden min of meer vrij geplaatst.
Langs de noordelijke en westelijke toegangswegen van het dorp vond een geringe uitbreiding plaats.
De in 1906 geopende tramlijn liep ten westen van het dorp. Het station bevindt zich nog aan de rand van het dorp.
Het kerkhof heeft lang als enige begraafplaats dienst gedaan, totdat in de loop van de 20ste eeuw een nieuwe begraafplaats werd gesticht ten noorden van het dorp.
In de Tweede Wereldoorlog werd een deel van het centrum van Biggekerke verwoest, waarna er wederopbouw tot stand kwam in de open gevallen plaatsen.
In recente tijd werd de Schuitvlotstraat (achter de Dorpsstraat) verlengd en bebouwd en kwam eveneens een nieuwbouwwijkje tot stand ten noordoosten van het dorp.

5.2.2 Koudekerke

Koudekerke (afb. 4 en 8) was een overwegend agrarisch ringdorp. In 1865 stond er bebouwing aan de ring en aan enkele daarop uitkomende straten. Er werd uigebreid langs de bestaande straten, soms in de vorm van lintbebouwing. Aan het dorpsplein bevonden zich onder andere het gemeentehuis, de pastorie en het armhuis.
Het kerkhof werd in 1882 als begraafplaats gesloten. Ten zuiden van het dorp (aan de Kerkhoflaan) kwam een nieuwe begraafplaats. In het begin van deze eeuw kwam er ook een begraafplaats ten noorden van het dorp, bij de Biggekerksestraat.
In 1906 werd de stoomtram Walcheren geopend. In Koudekerke bevond zich ten zuid-oosten van de kern, bij de Stationsstraat, het hoofdkantoor

evenals de remise (onlangs gesloopt) en de werkplaats. Er werden ook woningen voor het personeel gebouwd.
Van 1917 tot circa 1921 was er in Koudekerke aan de Duinstraat een cichoreifabriek in een schuur, die tijdens de Tweede Wereldoorlog gebruikt werd als remise van het Smalspoor Walcheren.
In de jaren twintig en dertig van deze eeuw ontstond er lintbebouwing aan de randen van het dorp bij de Middelburgsestraat, het Lange Weegje en de Biggekerksestraat.
Voor de Tweede Wereldoorlog kwam Koudekerke langzaam als rustige familie badplaats tot ontwikkeling. Hiervan zijn in de bebouwing echter geen sporen teruggevonden.
Het dorp is de laatse jaren sterk uitgebreid met nieuwbouw.

5.2.3 Zoutelande

Zoutelande (afb. 5, 6, 7) was een landbouwdorp aan de kust, dat eeuwenlang geplaagd werd door de gestage verplaatsing der duinen landinwaarts. Hierdoor verdween in de loop der tijd een deel van de bebouwing ten zuidwesten van de Hervormde kerk.
In 1956 werden de duinen gedeeltelijk vervangen door een dijk, dwars door het dorp, waardoor veel panden moesten verdwijnen.
Aan het begin van deze eeuw werd Zoutelande als vakantie-oord ontdekt. Daarna volgde een snelle ontwikkeling als badplaats. Er verrezen vakantiewoningen, pensions en dergelijke, met name in de duinen aan de Duinweg. In 1923 werd de plaatselijke VVV opgericht. In 1931 kreeg Zoutelande electriciteit.
Behalve de verdichting aan de bestaande straten en de uitbreiding in de duinen, ontstond er ook lintbebouwing aan de Langendam.
Een veel voorkomend opvallend verschijnsel in de oude dorpskern is dat de voordeuren van de huizen hoger liggen dan het straatniveau, waardoor deze door middel van trapjes van enkele treden te bereiken zijn.
Over het algemeen is van het oude karakter in het centrum niet veel meer over, omdat er veel nieuwbouw en verbouw is gepleegd.
In recente tijden zijn enkele nieuwbouwwijken gebouwd aan de rand van het dorp.

5.2.4 Buitengebied

De aard van de bebouwing in het buitengebied was hoofdzakelijk agrarisch: boerderijen en landarbeiderswoningen. De bebouwing kreeg een lintachtig karakter op de kreekruggen, waarbij de onderlinge afstand in de nabijheid van de dorpen steeds kleiner werd. In de poelgebieden kwam geen of weinig bebouwing tot stand, ook na de ruilverkaveling. De overige gebieden waren dicht bezet met boerderijen. Er werden veel volledige complexen uit de inventarisatieperiode aangetroffen.
Een opvallend element vormen enkele geel geschilderde houten schuren en wagenschuren, voornamelijk uit het begin van deze eeuw.
Ten zuiden van Koudekerke (aan de weg naar Vlissingen) bevinden zich enkele landhuizen en villa's, waarvan er verschillende in het einde van de 19e en het begin van de 20ste eeuw zijn gebouwd.
In de duinen bij Dishoek is vanaf de jaren tachtig van de vorige eeuw de duinwaterleiding tot ontwikkeling gekomen.

Door de Vlissingse Duinwaterleidingmaatschappij werden in de vronen bij Groot-Valkenisse de nodige gebouwen gesticht, die echter na de inventarisatieperiode zijn gemoderniseerd en/of uitgebreid.
In de kuststrook bij Dishoek en Zoutelande ontstond recreatieve bebouwing in de eerste decennia van deze eeuw.
In recente tijden zijn er, voornamelijk in de kuststrook, verschillende recreatiecomplexen tot stand gekomen.

LITERATUURLIJST

Encyclopedie van Zeeland, 3 delen, Middelburg

A.F. Franken, Walcheren in het spoor van bedrijf en techniek, Middelburg (1988).

Gids voor Zoutelande voor het jaar 1937, uitgave van de Vereeniging tot bevordering van het Vreemdelingenverkeer te Zoutelande, z.p., z.j.

H. Hendrikse, J. Roose, Koudekerke in oude ansichten, Zaltbommel 1975.

H. Hendrikse, J. Roose, Valkenisse in oude ansichten, Zaltbommel 1974.

J. Jonker, Het dorpsleven in Zoutelande en de drie buitenwijken tot de 2e Wereldoorlog, Alphen aan den Rijn 1975.

J. Jonker, Zoutelande in de vooroorlogse jaren, Alphen aan den Rijn 1974.

Kunstreisboek voor Nederland-Zeeland, Weesp 19858

J. Kuyper, Gemeente-atlas van Nederland, V, Zeeland, Zaltbommel 1971 (oorspr. Leeuwarden 1866)

Landschapsonderzoek Zeeland, deelgebied Walcheren, Provinciale Planologische Dienst voor Zeeland, Middelburg 1986.

Officieele gids VVV Zoutelande voor het jaar 1929, uitgave Vereeniging voor Vreemdelingenverkeer Zoutelande, z.p., z.j.

Provinciale almanak voor Zeeland 87/89, in opdracht van het provinciaal bestuur samengesteld door het bureau voorlichting der provincie, Middelburg 1986.

N. Smeets, Zoutelande door de eeuwen heen, Zoutelande 1977 (kopie manuscript).

K. Wielemaker, Biggekerke, Zijn burgerlijke en kerkelijke geschiedenis, Middelburg 1903.

M.H. Wilderom, Tussen afsluitdammen en Deltadijken, III, Midden-Zeeland (Walcheren en Zuid-Beveland), Middelburg 1968.

C. van Winkelen, Biggekerke in oude ansichten, Zaltbommel 1979.

K. Karels, Was Zoutelande een stad? in: Zeeuws Tijdschrift 1987 (jaargang 37) nummer 4, pagina 143-154.

ADRESLIJST VAN GEINVENTARISEERDE OBJECTEN EN COMPLEXEN (1989)

Unieke code	Acc. nr.	Gemeente	Kern	Straat	Huisnummer
ZL-VA-036	0001228	Valkenisse	Zoutelande		
ZL-VA-074	0001270	Valkenisse	Buitengebied Kust		
ZL-VA-108	0001758	Valkenisse	Walcheren		
ZL-VA-126	0001777	Valkenisse	Buitengebied	Abeelseweg / Groeneweg	
ZL-VA-127	0001778	Valkenisse	Buitengebied	Abeelseweg / Groeneweg	9 A
ZL-VA-005	0001195	Valkenisse	Koudekerke	Badhuisstraat	2
ZL-VA-006	0001196	Valkenisse	Koudekerke	Badhuisstraat	4
ZL-VA-027	0001217	Valkenisse	Koudekerke	Badhuisstraat	5 A
ZL-VA-023	0001213	Valkenisse	Koudekerke	Beatrixlaan	12
ZL-VA-024	0001214	Valkenisse	Koudekerke	Beatrixlaan	17
ZL-VA-112	0001762	Valkenisse	Buitengebied	Bergweg	3
ZL-VA-098	0001294	Valkenisse	Koudekerke	Biggekerksestraat	
ZL-VA-071	0001267	Valkenisse	Buitengebied	Boudewijnskerke	21
ZL-VA-100	0001296	Valkenisse	Buitengebied	Breeweg	2
ZL-VA-010	0001200	Valkenisse	Koudekerke	Brouwerijstraat	21
ZL-VA-009	0001199	Valkenisse	Koudekerke	Brouwerijstraat	5
ZL-VA-086	0001282	Valkenisse	Dishoek	Dishoek	15
ZL-VA-087	0001283	Valkenisse	Buitengebied	Dishoek	16
ZL-VA-066	0001262	Valkenisse	Dishoek	Dishoek	18
ZL-VA-085	0001281	Valkenisse	Dishoek	Dishoek	22
ZL-VA-018	0001208	Valkenisse	Koudekerke	Dishoekseweg	10
ZL-VA-019	0001209	Valkenisse	Koudekerke	Dishoekseweg	2
ZL-VA-093	0001289	Valkenisse	Buitengebied	Dishoekseweg	28
ZL-VA-092	0001288	Valkenisse	Buitengebied	Dishoekseweg	39
ZL-VA-007	0001197	Valkenisse	Koudekerke	Dorpsplein	16,15,17
ZL-VA-003	0001193	Valkenisse	Koudekerke	Dorpsplein	28
ZL-VA-104	0001300	Valkenisse	Koudekerke	Dorpsplein	30,31
ZL-VA-002	0001192	Valkenisse	Koudekerke	Dorpsplein	35
ZL-VA-004	0001194	Valkenisse	Koudekerke	Dorpsplein	35
ZL-VA-001	0001191	Valkenisse	Koudekerke	Dorpsplein	36
ZL-VA-026	0001216	Valkenisse	Koudekerke	Dorpsplein	38,39
ZL-VA-105	0001301	Valkenisse	Koudekerke	Dorpsplein	42,43
ZL-VA-058	0001250	Valkenisse	Biggekerke	Dorpsstraat	
ZL-VA-055	0001247	Valkenisse	Biggekerke	Dorpsstraat	19
ZL-VA-058-D	0001254	Valkenisse	Biggekerke	Dorpsstraat	20
ZL-VA-058-C	0001253	Valkenisse	Biggekerke	Dorpsstraat	29,31
ZL-VA-058-A	0001251	Valkenisse	Biggekerke	Dorpsstraat	36
ZL-VA-058-B	0001252	Valkenisse	Biggekerke	Dorpsstraat	37
ZL-VA-061	0001257	Valkenisse	Biggekerke	Dorpsstraat	55
ZL-VA-020	0001210	Valkenisse	Koudekerke	Duinstraat	18
ZL-VA-118	0001768	Valkenisse	Koudekerke	Duinstraat	19
ZL-VA-099	0001295	Valkenisse	Buitengebied	Duinstraat	20
ZL-VA-115	0001765	Valkenisse	Buitengebied	Duinstraat	20

ADRESLIJST VAN GEINVENTARISEERDE OBJECTEN EN COMPLEXEN (1989)

Unieke code	Acc. nr.	Gemeente	Kern	Straat	Huisnummer
ZL-VA-116	0001766	Valkenisse	Buitengebied	Duinstraat	20
ZL-VA-051	0001243	Valkenisse	Zoutelande	Duinstraatje	6,8
ZL-VA-036-A	0001227	Valkenisse	Zoutelande	Duinweg	
ZL-VA-048	0001240	Valkenisse	Zoutelande	Duinweg	119
ZL-VA-109	0001759	Valkenisse	Buitengebied	Duinweg	133
ZL-VA-040	0001232	Valkenisse	Zoutelande	Duinweg	24
ZL-VA-041	0001233	Valkenisse	Zoutelande	Duinweg	28
ZL-VA-036-B	0001226	Valkenisse	Zoutelande	Duinweg	30
ZL-VA-043	0001235	Valkenisse	Zoutelande	Duinweg	32
ZL-VA-047	0001238	Valkenisse	Zoutelande	Duinweg	48
ZL-VA-042	0001234	Valkenisse	Zoutelande	Duinweg	49
ZL-VA-044	0001236	Valkenisse	Zoutelande	Duinweg	50
ZL-VA-045	0001237	Valkenisse	Zoutelande	Duinweg	52
ZL-VA-125	0001776	Valkenisse	Buitengebied	Groeneweg	12
ZL-VA-124	0001775	Valkenisse	Buitengebied	Groeneweg	127
ZL-VA-073	0001269	Valkenisse	Buitengebied	Houtenburgseweg	13
ZL-VA-120	0001770	Valkenisse	Koudekerke	Karreveld	
ZL-VA-012	0001202	Valkenisse	Koudekerke	Kerkhoflaan	3,5,7,9
ZL-VA-054	0001246	Valkenisse	Biggekerke	Kerkplein	10
ZL-VA-053	0001245	Valkenisse	Biggekerke	Kerkplein	18
ZL-VA-078	0001274	Valkenisse	Buitengebied	Klaassesweg	1
ZL-VA-065	0001261	Valkenisse	Buitengebied	Koolesweg	6
ZL-VA-114	0001764	Valkenisse	Buitengebied	Koudekerkseweg	
ZL-VA-059	0001255	Valkenisse	Buitengebied	Koudekerkseweg	12
ZL-VA-060	0001256	Valkenisse	Buitengebied	Koudekerkseweg	31
ZL-VA-067	0001263	Valkenisse	Buitengebied	Krommenhoeke	3
ZL-VA-082	0001278	Valkenisse	Buitengebied	Lageweg	2
ZL-VA-081	0001277	Valkenisse	Buitengebied	Lageweg	3
ZL-VA-111	0001761	Valkenisse	Buiten gebied	Lageweg	3
ZL-VA-039	0001231	Valkenisse	Zoutelande	Langendam	
ZL-VA-076	0001272	Valkenisse	Buitengebied	Langendam	50
ZL-VA-050	0001242	Valkenisse	Zoutelande	Langstraat	26
ZL-VA-049	0001241	Valkenisse	Zoutelande	Langstraat	29
ZL-VA-052	0001244	Valkenisse	Zoutelande	Langstraat	43
ZL-VA-080	0001276	Valkenisse	Buitengebied	(Meliskerksche) Noordweg	5
ZL-VA-068	0001264	Valkenisse	Buitengebied	Meliskerkseweg	2
ZL-VA-021	0001211	Valkenisse	Koudekerke	Middelburgsestraat	10,12,14,16
ZL-VA-028	0001218	Valkenisse	Koudekerke	Middelburgsestraat	100-106,57-83
ZL-VA-025	0001215	Valkenisse	Koudekerke	Middelburgsestraat	110
ZL-VA-103	0001299	Valkenisse	Buitengebied	Middelburgsestraat	114
ZL-VA-101	0001297	Valkenisse	Buitengebied	Middelburgsestraat	116
ZL-VA-119	0001769	Valkenisse	Koudekerke	Middelburgsestraat	19 en 25
ZL-VA-011	0001201	Valkenisse	Koudekerke	Middelburgsestraat	45

ADRESLIJST VAN GEINVENTARISEERDE OBJECTEN EN COMPLEXEN (1989)

Unieke code	Acc. nr.	Gemeente	Kern	Straat	Huisnummer
ZL-VA-031	0001221	Valkenisse	Koudekerke	Middelburgsestraat	57,59
ZL-VA-022	0001212	Valkenisse	Koudekerke	Middelburgsestraat	6,8
ZL-VA-030	0001220	Valkenisse	Koudekerke	Middelburgsestraat	61
ZL-VA-029	0001219	Valkenisse	Koudekerke	Middelburgsestraat	83
ZL-VA-032	0001222	Valkenisse	Koudekerke	Middelburgsestraat	84
ZL-VA-121	0001772	Valkenisse	Buitengebied	Middelburgsestraat	85
ZL-VA-036-C	0001239	Valkenisse	Zoutelande	Noordervroon	8
ZL-VA-117	0001767	Valkenisse	Buitengebied	Noordweg	
ZL-VA-069	0001265	Valkenisse	Buitengebied	Noordweg	1,3
ZL-VA-072	0001268	Valkenisse	Buitengebied	Paulusweg	10
ZL-VA-037	0001229	Valkenisse	Zoutelande	Smidstraat	18
ZL-VA-070	0001266	Valkenisse	Buitengebied	St. Janskerke	21
ZL-VA-017	0001207	Valkenisse	Koudekerke	Stationstraat	4-26
ZL-VA-088	0001284	Valkenisse	Buitengebied	Strandweg	5
ZL-VA-083	0001279	Valkenisse	Buitengebied	Strandweg	6
ZL-VA-102	0001298	Valkenisse	Buitengebied	Ter Poorteweg	1
ZL-VA-123	0001774	Valkenisse	Buitengebied	Ter Poorteweg	13
ZL-VA-122	0001773	Valkenisse	Buitengebied	Ter Poorteweg	7
ZL-VA-038	0001230	Valkenisse	Zoutelande	Timmermansstraat	29
ZL-VA-014	0001204	Valkenisse	Koudekerke	Tramstraat	
ZL-VA-008	0001198	Valkenisse	Koudekerke	Tramstraat	1
ZL-VA-013	0001203	Valkenisse	Koudekerke	Tramstraat	2
ZL-VA-016	0001206	Valkenisse	Koudekerke	Tramstraat	20,22
ZL-VA-015	0001205	Valkenisse	Koudekerke	Tramstraat	24
ZL-VA-056	0001248	Valkenisse	Biggekerke	Valkenisseweg	
ZL-VA-057	0001249	Valkenisse	Biggekerke	Valkenisseweg	32,34
ZL-VA-079	0001275	Valkenisse	Buitengebied	Valkenisseweg	54
ZL-VA-110	0001760	Valkenisse	Groot-Valkenisse	Valkenisseweg	58
ZL-VA-033	0001223	Valkenisse	Buitengebied	Verbrandehofweg	
ZL-VA-090	0001286	Valkenisse	Dishoek	Verlengde Dishoekseweg	11
ZL-VA-084	0001280	Valkenisse	Buitengebied	Verlengde Dishoekseweg	4
ZL-VA-097	0001293	Valkenisse	Buitengebied	Vlissingsestraat	16
ZL-VA-094	0001290	Valkenisse	Buitengebied	Vlissingsestraat	23
ZL-VA-129-A	0002158	Valkenisse	Buitengebied-Koudeke	Vlissingsestraat	28
ZL-VA-129-B	0002159	Valkenisse	Buitengebied-Koudeke	Vlissingsestraat	28
ZL-VA-095	0001291	Valkenisse	Buitengebied	Vlissingsestraat	32
ZL-VA-096	0001292	Valkenisse	Buitengebied	Vlissingsestraat	38,40
ZL-VA-077	0001273	Valkenisse	Buitengebied	Werendijkseweg	12
ZL-VA-035	0001225	Valkenisse	Zoutelande	Westkapelseweg	17
ZL-VA-034	0001224	Valkenisse	Zoutelande	Westkapelseweg	21
ZL-VA-075	0001271	Valkenisse	Buitengebied	Westkapelseweg	50
ZL-VA-107	0001302	Valkenisse	Buitengebied	Westkapelseweg	62
ZL-VA-064	0001260	Valkenisse	Buitengebied	Zoutelandseweg	19

ADRESLIJST VAN GEINVENTARISEERDE OBJECTEN EN COMPLEXEN (1989)

Unieke code	Acc. nr.	Gemeente	Kern	Straat	Huisnummer
ZL-VA-062	0001258	Valkenisse	Biggekerke	Zoutelandseweg	3
ZL-VA-063	0001259	Valkenisse	Biggekerke	Zoutelandseweg	5,7,9
ZL-VA-113	0001763	Valkenisse	Buitengebied	Zuidweg	
ZL-VA-128	0001779	Valkenisse	Buitengebied	Zuidweg	
ZL-VA-089	0001285	Valkenisse	Buitengebied	Zwaanweg	3
ZL-VA-091	0001287	Valkenisse	Buitengebied	Zwaanweg	9

Kern Koudekerke

Verklaring bij kaart 1: "Ruimtelijke functionele ontwikkeling in hoofdlijnen" en "Typologie uitbreidingen" 1850-1945

bestaande kern (1850)

begrenzing bebouwde kern 1945

hoofdweg

tramweg

lineaire bebouwingsontwikkeling

bedrijvigheid: emplacement van de tramweg

bebouwing: niet stedelijk algemeen

begraafplaatsen

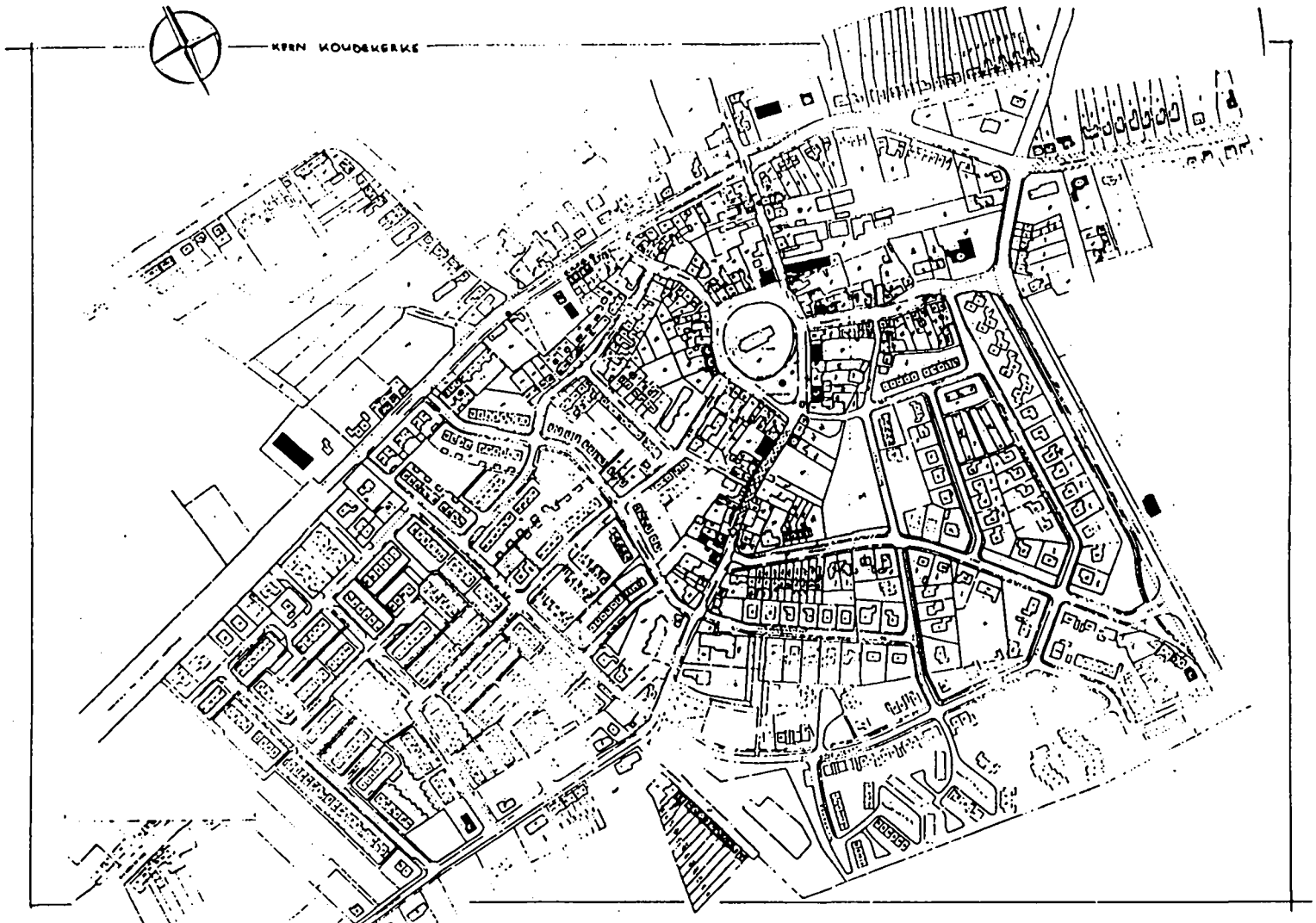

KOUDEKERKE-KERN PLATTEGROND

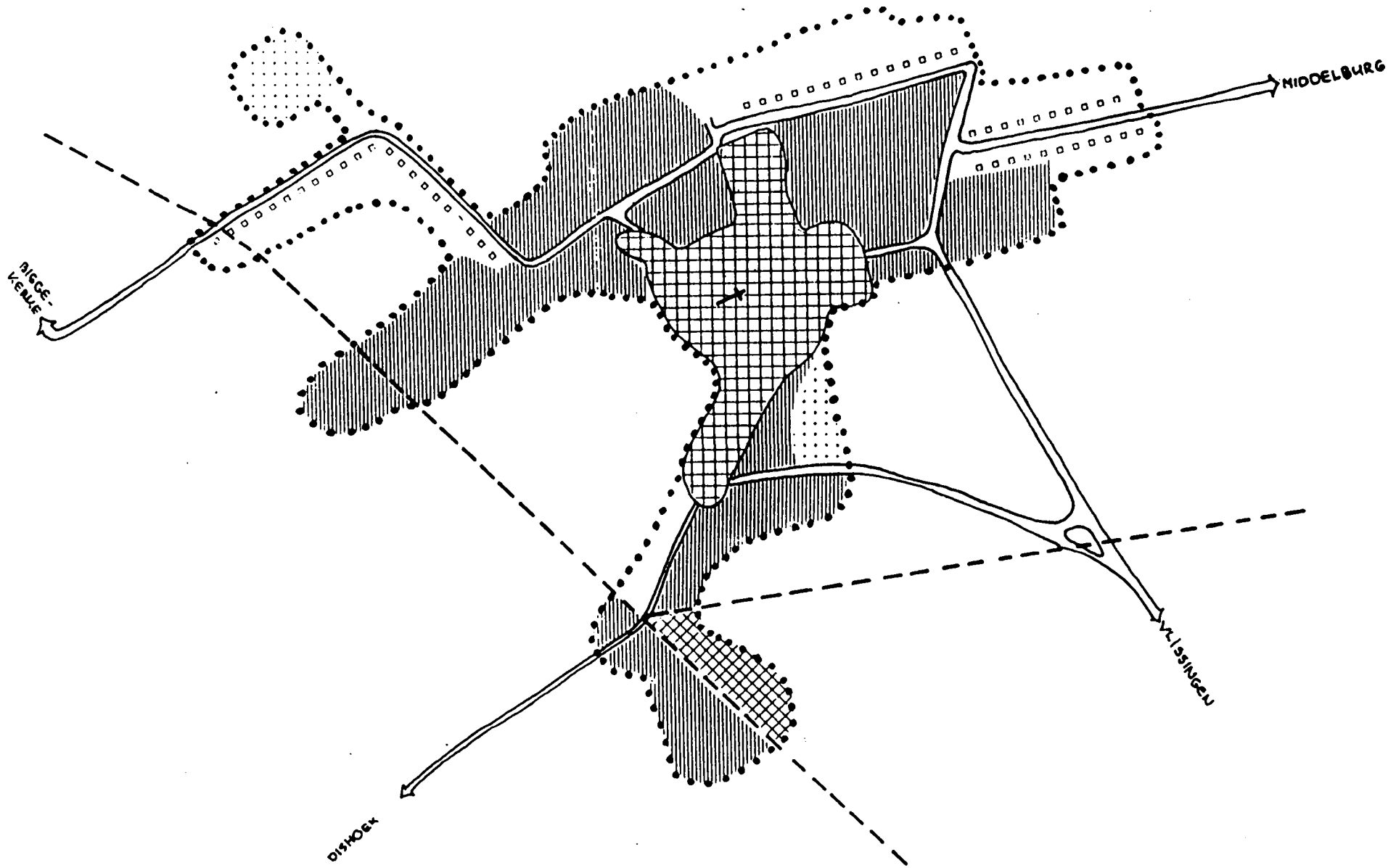

KOUDEKERKE - KAART 1

Kern Zoutelande

Verklaring bij kaart 1: "Ruimtelijke functionele ontwikkeling in hoofdlijnen" en "Typologie uitbreidingen" 1850-1945

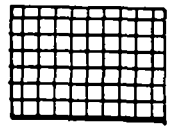

bestaande kern (1850)

begrenzing bebouwde kern 1945

hoofdweg

lineaire bebouwingsontwikkeling

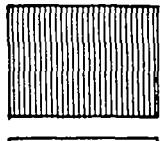

bebouwing: niet stedelijk algemeen

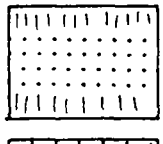

"groen/duingebied"

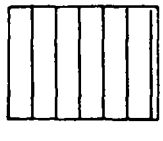

"villa/buitenhuis-gebied" - permanent en seizoengebonden wonen en pensions

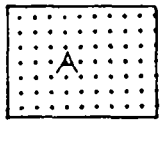

begraafplaats

gebied met bijzondere waarde:
bebouwing voornamelijk vacantie-verblijven;
gebouwd in het duingebied

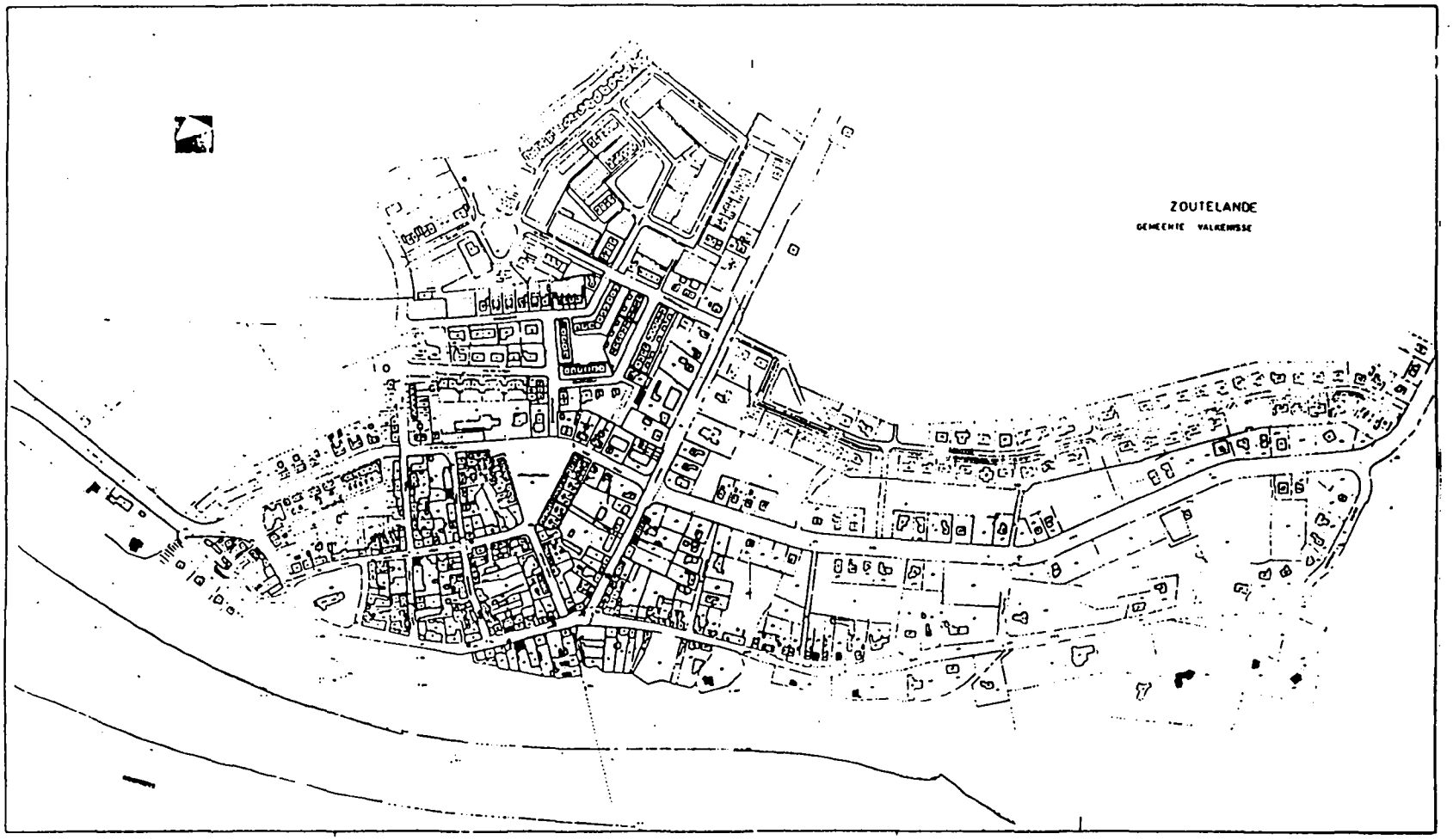

ZOUTELANDE-KERN PLATTEGROND

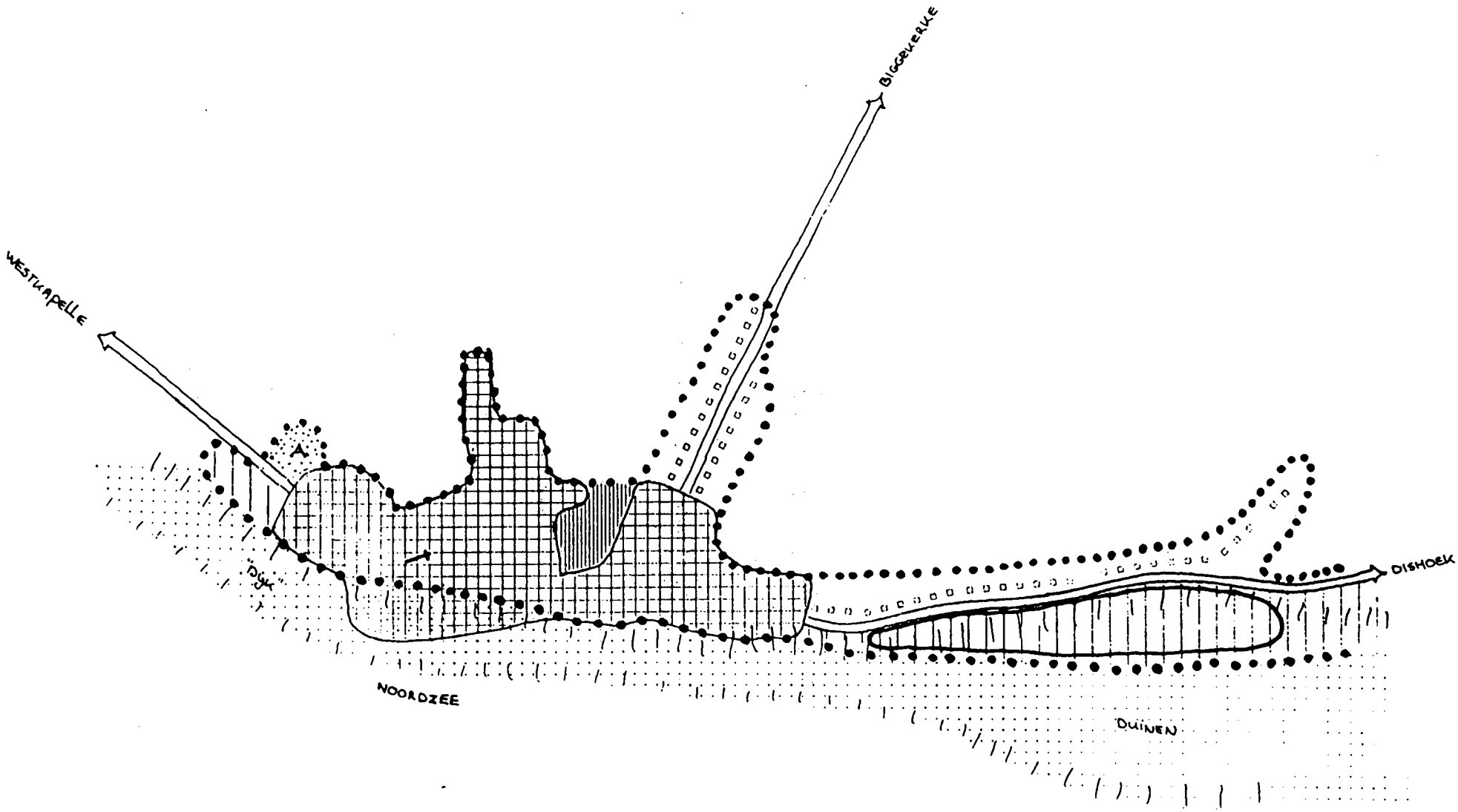

ZOUTELANDE - KAART 1

AFBEELDINGEN

1. Gemeente Valkenisse, 1989

2. Bodemkaart

3. Gemeente Biggekerke, 1866, uit: J. Kuyper, Gemeente-atlas van Nederland, V. Zeeland, Zaltbommel 1971 (oorspr. Leeuwarden 1866)

4. Gemeente Koudekerke, 1866, uit: J. Kuyper, Gemeente-atlas van Nederland, V. Zeeland, Zaltbommel 1971 (oorspr. Leeuwarden 1866)

5. Gemeente Zoutelande, 1865, uit: J. Kuyper, Gemeente-atlas van Nederland, V. Zeeland, Zaltbommel 1971 (oorspr. Leeuwarden 1866)

6. Zoutelande, 1835

7. Zoutelande, 1937

8. Biggekerke, Koudekerke ca. 1945

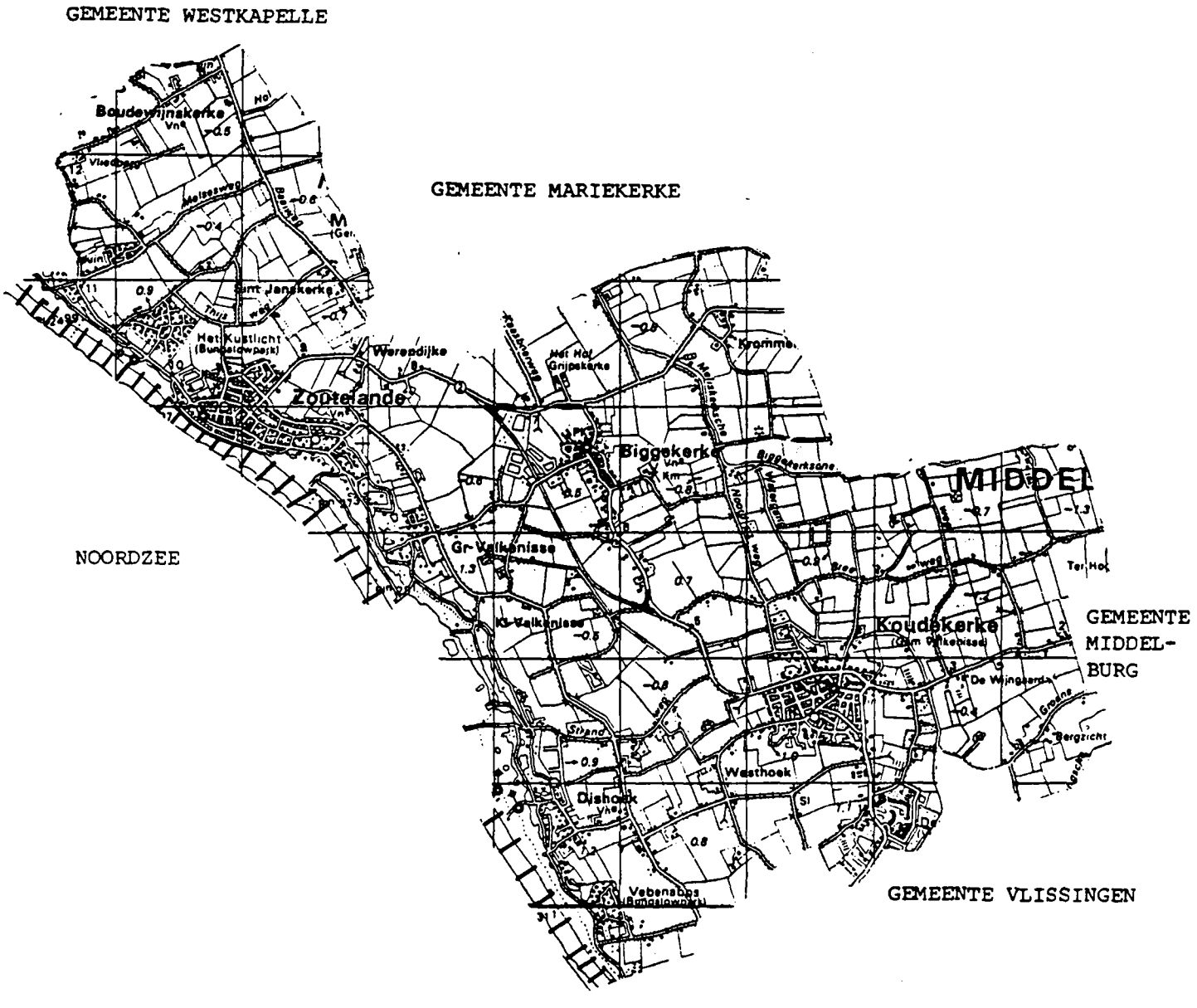

AFBEELDING 1

BODEM

- duinzandgronden van het natuurlijk landschap
- duinzandgronden
- vervlogen duinzandgronden
- hoge plaatgronden
- schorgronden en slikgronden
- kreekbeddingsgronden
- kreekruggronden en overgangsgronden
- poelgronden
- oude kleiplaatgronden

AFBEELDING 2

PROVINCIE ZEELAND. GEMEENTE BIGGEKERKE.

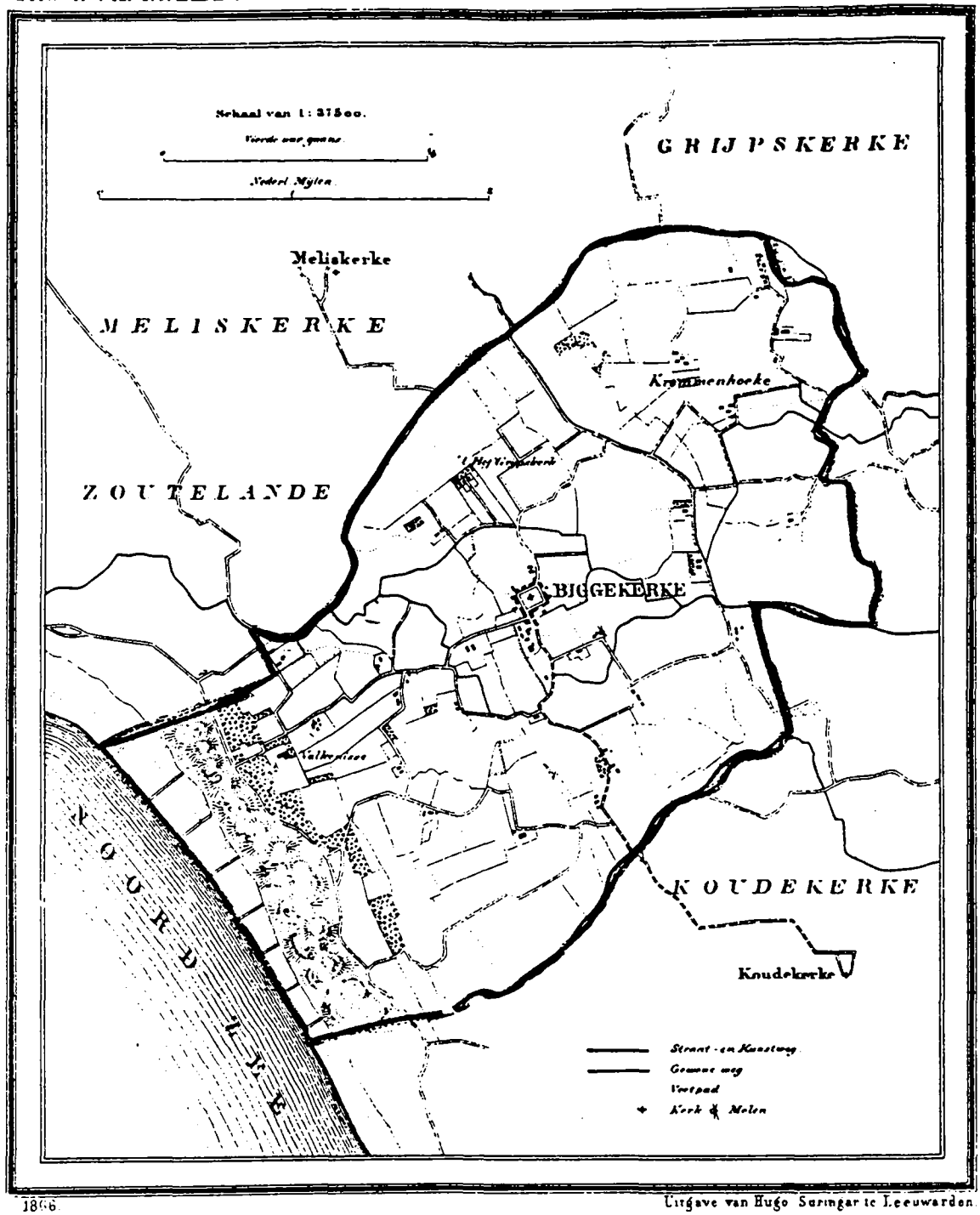

1866. Uitgave van Hugo Suringar te Leeuwarden.

942 Bunders. 550 Inwoners

AFBEELDING 3

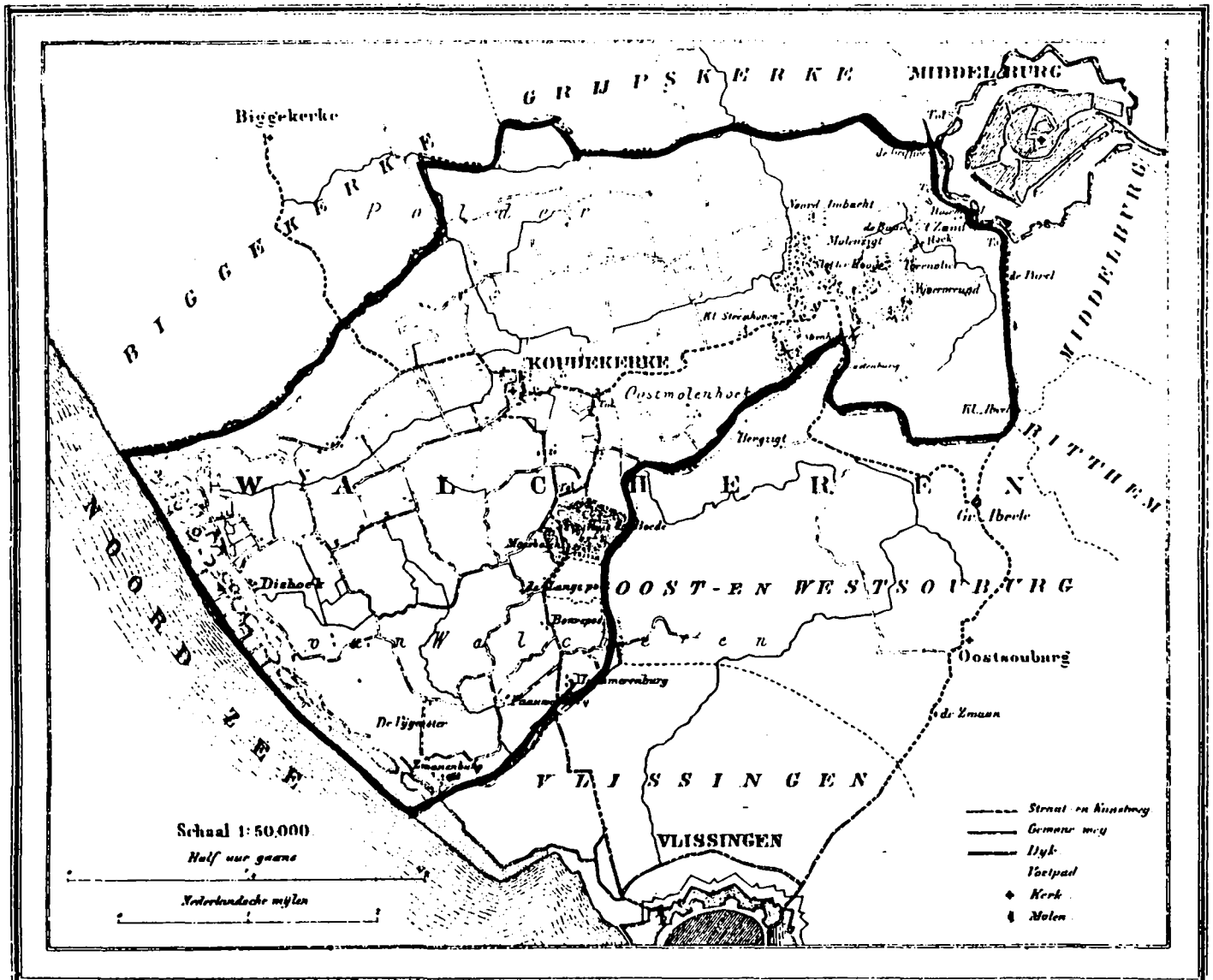

1866 Uitgave van Hugo Suringar te Leeuwarden.

1847 Bunders. 1450 Inwoners.

AFBEELDING 4

PROVINCIE ZEELAND

GEMEENTE ZOUTELANDE

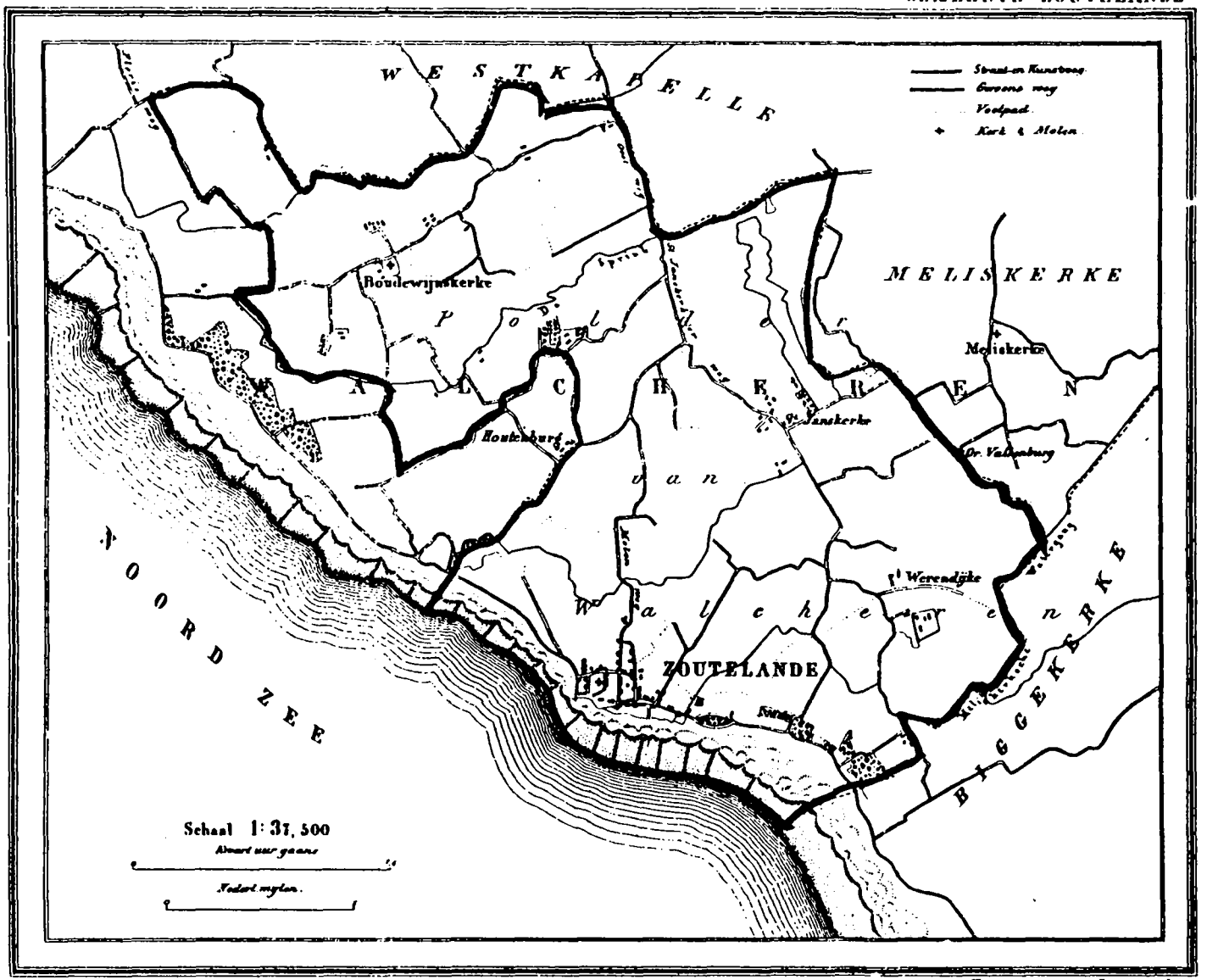

1865

Uitgave van Hugo Suringar te Leeuwarden

765 Bunders. 550 Inwoners.

AFBEELDING 5

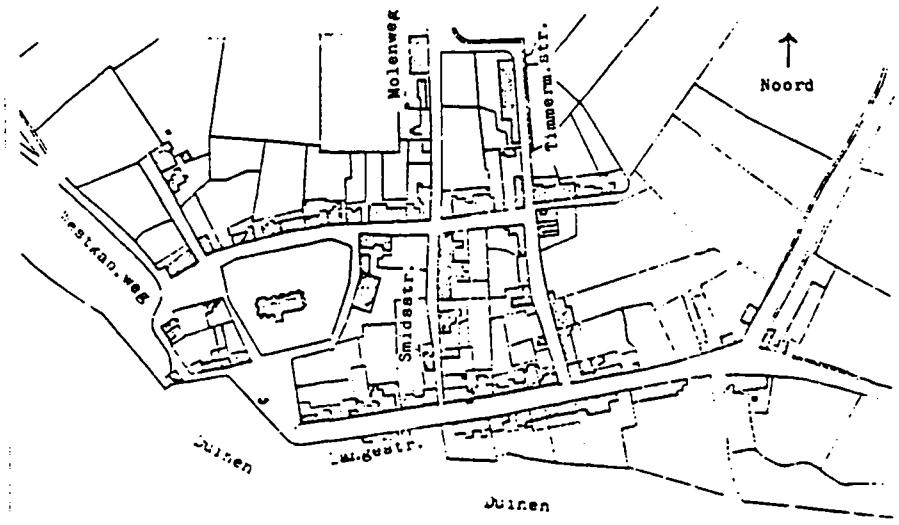

Plattegrond van het dorp in 1835 (collectie Jobse in verzameling handschriften Zeeuwse Bibliotheek)

AFBEELDING 6

ZOUTELANDE

SPRINK (ZOUTE.RD)
ST JANSKEPKSCHE
MOLEN
POSTKANTOOR
WEG NAAR WESTKAPELLE
NOORDSTR.
N.H. KERK
NOORDERVROON
WILLIBRORDSPUT
STEENGLOOINGS
STRAAT
GEMEENTEHUIS
DORPSTR.
VOETPAD 'T HALTE 'T STOOMTRAM
LANGENDAMSCHE STR.
WEG NAAR MIDDELBURG
STEPPELTR.
DUINWEG MET RIJWIELPAD NAAR VLISSINGEN
VOETPAD
ZOUTELANDSE
MELISKE SPRINK
WERENDIJKE
ZWAANWEG
DUINEN
STRANDHUISJES
STRANDKOOFD
STRAND
LAAGWATER
RAND
WESTER SCHELDE
0 100 200 m.

1937

AFBEELDING 7

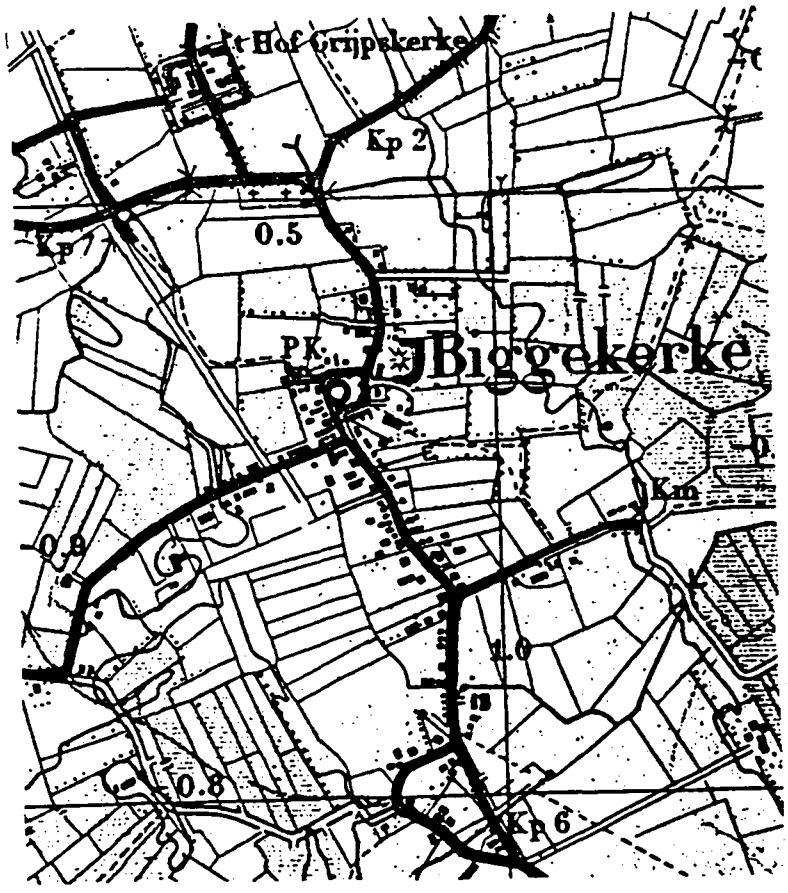

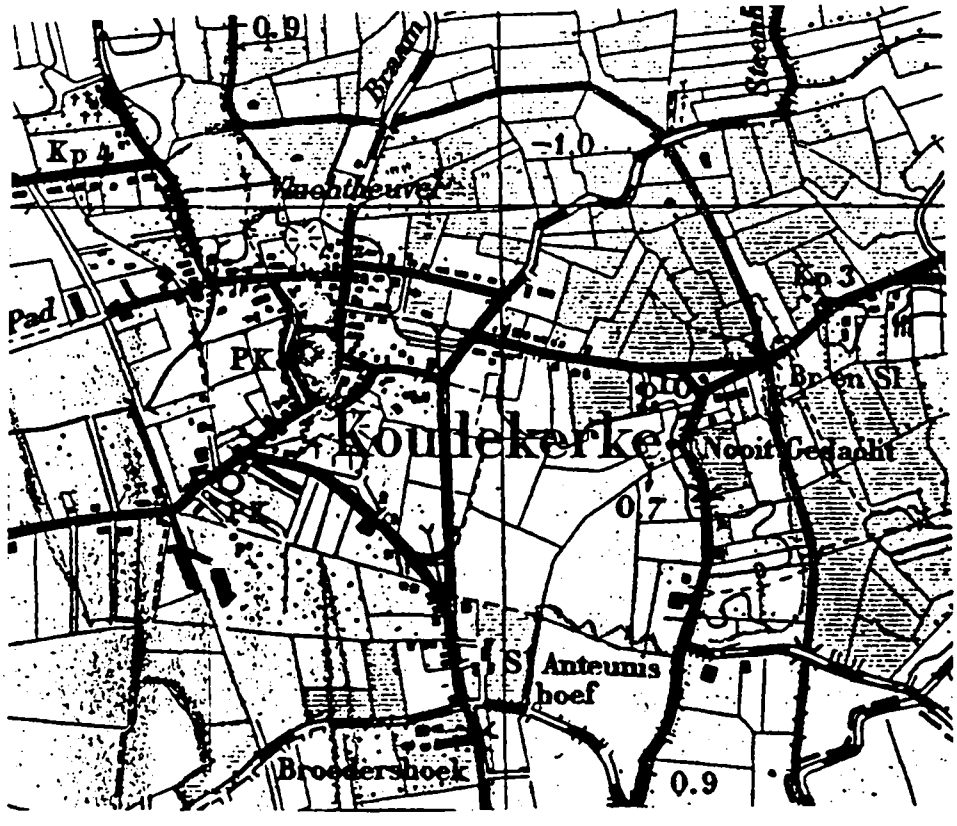

AFBEELDING 8